

VN/8745/2019

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä. Esityksellä pantaisiin täytäntöön uusiutuvan energian direktiivin (RED II) vaatimukset uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyn järjestämisestä ja lupamenettelyn kestoa koskevista määräajoista.

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry kannattaa lakiehdotuksen pääperiaatteita yhdestä palvelupisteestä ja sitovista käsittelyajoista. Myönteisenä voidaan nähdä, että uuden lain näkökulma on uusiutuvan energian hankekokonaisuudessa lupamenettelykohtaisen tarkastelun sijaan. Lakiehdotus vastaa alan jo pidempään esittämään toiveeseen lupamenettelyjen sujuvoittamisesta investointien liikkeelle saamiseksi asettamalla viranomaistoimintaa sitovat määräajat. On selvää, että vastaavanlaista sitovuutta tulisi lisätä myös muunlaisten hankkeiden lupamenettelyjen käsittelyaikoihin.

Valitettavaa on se, etteivät kestoiltaan pisimmät menettelyt, kaavoitus- ja YVA-menettelyt, kuulu lailla asetettavien määräaikaisten piiriin. Tällä on edelleen investointeja jarruttava vaikutus Suomessa. Nyt menetetään mahdollisuus ”testata” määräaikaisten ulottamista kaikkiin menettelyihin uusiutuvan energian hankekokonaisuuksissa.

YTP katsoo, että lakiehdotuksen selvä heikkous on se, että käsittelyn määräajat koskevat varsin suppeasti vain soveltamisalaan kuuluvia sähköä tuottavia laitoksia. Ulkopuolelle jää niin lämmöntuotanto kuin uusiutuvien polttoaineiden valmistus. On valitettavaa, että samalla kun sekä hallitusohjelmassa että EU:n toimenpideohjelmissa kiinnitetään huomiota muun muassa biokaasun liikennekäytön edistämiseen, samaan tavoitteeseen ei pyritä nyt annettavalla lailla. Esitys sivuuttaa valitettavasti kansallisen biokaasuohjelman tavoitteen biokaasun tuotantolaitoksen hankekokonaisuuteen liittyvien menettelyjen jouduttamisesta.

Ehdotuksessa kaikki uusiutuvan energian hankekokonaisuuden lupamenettelyt ovat hoidettavissa yhden palveluluukun kautta. Aito yhden luukun -malli perustuu digitaaliseen palvelukerrokseen, jossa toiminnanharjoittaja asioi vain yhdessä paikassa. Tässä kannatettavana voidaan pitää sitä, että esitys tukeutuu jo kehitteillä olevaan Luvat ja valvonta -palveluun.

Lupamenettelyä kehittävän sääntelyn edetessä YTP korostaa, että toiminnanharjoittajan kannalta olennaista on, että kaikkien lupamenettelyiden palvelut - myös uusiutuvan energian hankkeita selvästi laajemmin - saatetaan samaan paikkaan. Rinnakkaisia luukkuja tulee välttää, eikä toimivaltajaon valtion ja kunnan välillä tulisi johtaa useisiin asiointipaikkoihin.

Vaikka käytännön toiminnan ja konkreettisten vaikutusten kannalta digitaalinen palveluluukku, viranomaisyhteistyö sen taustalla ja sitovat käsittelyajat ovat keskeisimmät tekijät, ei ole syytä ohittaa sääntely-ympäristön eheyden ja selkeyden merkitystä. Sääntelyn pilkkominen eri lakeihin johtaa

päällekkäiseen sääntelyyn ja pahimmillaan ristiriitoihin, mikä ei ole omiaan täyttämään tälle lakiesitykselle eikä laajemmin lupamenettelyjen sujuvoittamiselle asetettuja tavoitteita.

Lakiehdotus on laatuaan jo toinen ns. yhden luukun laki Suomessa ja valitettavaa on, että kumpikin laki koskee osin samoja hankkeita ja menettelyitä. Samalla rinnakkaiset lait herättävät kysymyksen yhteysviranomaisen roolista. Ehdotuksen yhteysviranomainen on eri kuin jo voimassa olevan yhden luukun lain yhteysviranomainen. YTP kannattaa tarkoituksenmukaisen sääntelykokonaisuuden rakentamista ja viranomaistoiminnan keskittämistä ja parempaa koordinoitua.